

วรารกร จันทรเสนา. (2549). การศึกษาทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามลักษณะภูมิประเทศในพื้นที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบ. ปรินญาณิพนธ์ วท.ม. (การวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: ผู้ช่วยศาสตราจารย์กวี วรกวิน, รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตน์

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามลักษณะภูมิประเทศในพื้นที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบ ศึกษากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สามารถพัฒนาได้ตามลักษณะภูมิประเทศนั้น ๆ ศึกษาปัจจัยด้านองค์ประกอบของประชากรที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบ และศึกษาความเป็นไปได้ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เชื่อมโยงเป็นวงรอบ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสำรวจทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือที่ใช้สำรวจทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยว และแบบสัมภาษณ์สำหรับเจ้าหน้าที่ภาครัฐ จำนวน 13 คน และใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับทรัพยากรและกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสำหรับประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณกว๊านพะเยา ใน 8 ตำบล จำนวน 165 คน และนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวบริเวณกว๊านพะเยา จำนวน 380 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน คือ ทดสอบ (Chi-Square test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีอยู่ในแต่ละภูมิประเทศบริเวณกว๊านพะเยาที่โดดเด่นมีดังนี้ ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ ประเภทประวัติศาสตร์และโบราณสถาน ประเภทศิลปวัฒนธรรมประเพณี และ โดยทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติมีความโดดเด่นมากที่สุด และกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้แก่ กิจกรรมท่องเที่ยวกึ่งนิเวศ ได้แก่ การตกปลาบริเวณกว๊านพะเยา และธรรมชาติบำบัดตกปลา และกิจกรรมทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ คือ กาดฮิมกว๊าน

2. กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่สามารถพัฒนาได้ตามลักษณะภูมิประเทศนั้น ๆ ได้แก่ กิจกรรมเชิงนิเวศในแหล่งธรรมชาติ ได้แก่ การพายเรือ ปั่นเรือถีบ การเดินป่า การศึกษาธรรมชาติ การส่องสัตว์/ดูนก และการตั้งแคมป์ กิจกรรมกึ่งนิเวศ ได้แก่ การขี่จักรยานท่องเที่ยว และตกปลา กิจกรรมทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ ได้แก่ การชมความงาม ความเก่าแก่ของแหล่งประวัติศาสตร์ การศึกษาเรียนรู้ประวัติความเป็นมาของแหล่งประวัติศาสตร์ การเที่ยวชมศิลปกรรม และวัฒนธรรมร่วมกิจกรรม เรียนรู้วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น และการศึกษาเรียนรู้การผลิตของที่ระลึกและสินค้าพื้นเมือง

3. ปัจจัยด้านองค์ประกอบประชากรของประชาชนและนักท่องเที่ยวที่มีผลต่อความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบ พบว่าประชาชนและนักท่องเที่ยวที่มี เพศ ระดับการศึกษา ภูมิฐานะ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อกิจกรรมพายเรือ ปั่นเรือถีบ ถ่ายรูป ชมธรรมชาติ ชมความงามเมืองโบราณ เช่น เวียงพะเยา เป็นต้น

ชมโบราณสถาน เช่น วัดศรีโคมคำ วัดพระธาตุจอมทอง วัดศรีอุโมงค์คำ เป็นต้น ชมโบราณวัตถุในหอวัฒนธรรมนิทัศน์ เรียนรู้วิถีชีวิตชาวบ้าน เช่น การเกษตร การจับปลา การจักสาน กิจวัตรประจำวัน เป็นต้น เรียนรู้การผลิตของที่ระลึก และสินค้าพื้นเมือง ควรจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวเป็นวงรอบกว๊านพะเยา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

4. การปรับปรุงและพัฒนาการจัดเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เชื่อมโยงเป็นวงรอบ ผู้วิจัยได้นำเสนอเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เชื่อมโยงเป็นวงรอบกว๊านพะเยาได้ทั้งหมด 7 เส้นทางได้แก่ 1.ขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่สถิตในเมืองพะเยา 2.ของดีเมืองพะเยา 3.ชีวิตพื้นบ้านสืบสานงานหัตถกรรม 4.พิชิตยอดดอยนอก 5.เที่ยวน้ำตก 6.สักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ช้อปปิ้ง OTOP พายเรือชมธรรมชาติ 7.เที่ยวกว๊านพะเยา

คำสำคัญ 1. ทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2. กว๊านพะเยา

Warakorn Jantharasena. (2006). *A Study of Ecotourism's Resources and Activities in Kwan Phayao and Surrounding Areas*. Master thesis, M.S. (Planning and Management Ecotourism). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assist. Prof. Kawee Worrakavin, Associate Prof. Choosri Wongratana

The objectives of this research were to study ecotourism's resources and activities according to the landscape in Kwan Phayao and surrounding areas. Researcher also studied ecotourism's activities which could be developed, the population factors, the opinions of people about ecotourism's, activities and the possibility in improving the ecological trail that could be linked in looping system. The tools used in this research were tourism's resources and activities survey form, questionnaire used for 380 tourists and 165 local people in Kwan Phayao area, and interviewing form used for 13 government officers. After collecting data, those were analyzed by using descriptive statistics; frequency, percentage, mean, standard deviation, and inferential statistics; Chi square for testing hypothesis.

The results showed that;

1. The prominent ecotourism's resources in Kwan Phayao area were natural resources, historical and religious related resources, cultural resources and man-made attractions. In those, natural resources were prominent. In addition, the find-out ecotourism activities were semi-ecotourism activities which were fishing in Kwan Phayao reservoir, Thanasang fishing pool, and Kad-Him-Kwan (Kwan Phayao local market)

2. The activities which should be developed were kayaking, water bicycle, trekking, natural resources studying, bird watching, animal watching, camping. The semi-ecotourism activities were biking, and fishing. The historical and cultural activities were sightseeing and learning the history of the resources and the communities' lifestyles, and also learning about local products processing.

3. According to the population factors and the opinion of people about ecotourism's activities, it was found that people and tourists who were different in gender, education and domicile were different in opinions about ecotourism's activities significantly at p value = .01 which confirm the hypothesis. Those ecotourism's activities were rowing a boat, pedaling a water bicycle, sightseeing the nature, ancient city such as Whiang Phayao, the ancient remains such as ,Wat Sri Khom Kham ,Phra That Chom Thong ,Wat Sri Umong Kham, seeing the antiques in Cultural Home Centre, learning the communities' lifestyles such as farming, fishing, weaving etc., learning how to produce souvenirs and local product.

Moreover, the result indicated that ecological trail that could be linked in looping system in Kwan Phayao should be improved.

4. The researcher recommended seven ecotourism routes around Kwan Phayao; 1) religious related route 2) famous products in Phayao learning 3) local communities visiting 4) trekking to Doi Ngok mountain 5) water fall route 6) OTOP shopping and boat sailing and 7) Kwan Phayao visiting.

Key words:

1. ecotourism resources and activities
2. Kwan Phayao